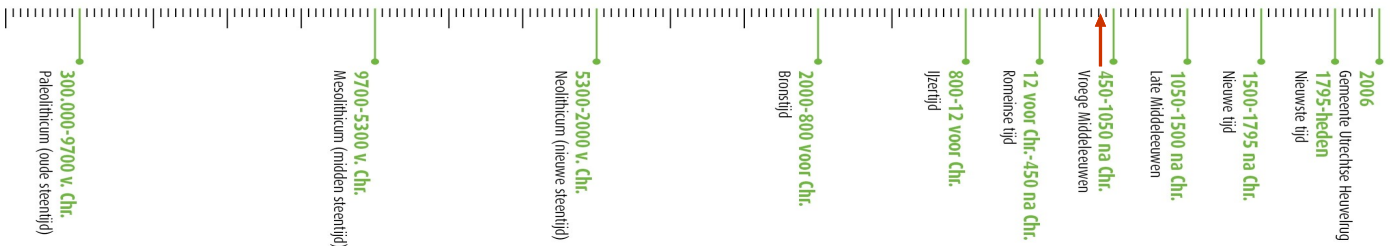

Graven in het groen

Doorn in de middeleeuwen

Nr. 4

Een nieuw stukje van de archeologische puzzel

Onlangs zijn de werkzaamheden rond de bouw van een nieuw politiekantoor aan de Dorpsstraat 28 in Doorn begonnen. Maar voordat de aannemer startte, is het perceel onderzocht door een team van archeologen van IDDS. Door het graven van diepe sleuven namen de archeologen letterlijk een kijkje in het verleden van Doorn.

Links en boven: Archeologen aan het werk op het perceel aan Dorpsstraat 28 in Doorn.

De grond van Dorpsstraat 28 in Doorn werd vanaf de achtste eeuw tot in de negentiende eeuw door boeren als akkerland bewerkt.

Onder: In de eeuwenoude akkerlagen is aardewerk gevonden. Het aardewerk kan afkomstig zijn van boerenerven bij de akkers. Mogelijk is dit middeleeuwse afval met bemesting op de akker terecht gekomen.

Oude akkers

In de sleuven zijn de resten van eeuwenoude akkers aangetroffen. Vanaf ongeveer de achtste eeuw is er op dit perceel geploegd. Op de van nature niet voedzame zandgronden was het gebruikelijk landbouwgronden te bemesten met dierlijke mest en plaggen. Hierdoor werden de akkergronden telkens een beetje dikker. Op het perceel van Dorpsstraat 28 was dit proces duidelijk te zien. De aanwezigheid van verschillende akkerlagen op elkaar geven aan dat dit een aantrekkelijke plek was om landbouw te bedrijven.

In het zand van de akkerlagen zijn verschillende middel-eeuwse vondsten gedaan.

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Aardewerk en ouderdom

In de akkerlagen zijn aardewerkscherven aangetroffen. Deze scherven zijn afkomstig van het bijbehorende boerenerf en mogelijk met de mest en de plaggen op de akker terecht gekomen. Dit middeleeuwse 'afval' geeft archeologen de mogelijkheid de akkers in de tijd te plaatsen.

Zoals wij direct zien of een auto uit de jaren tachtig van de twintigste eeuw komt of het nieuwste type van een populair merk is, zo kunnen archeologen aan de hand van de vorm, versiering en materiaalkeuze van aardewerken vaatwerk bepalen uit welke periode dit afkomstig is en waar het is gemaakt.

Onder: Middeleeuwse aardewerkfragmenten van de Dorpsstraat in Doorn. Op basis van het baksel kunnen deze fragmenten in de tijd worden geplaatst. V.l.n.r. Proto-steengoed uit de dertiende eeuw, Badorf-aardewerk uit de achtste of negende eeuw en Paffrath-aardewerk eveneens uit de dertiende eeuw.

Een internationaal handelsnetwerk

In de vroege middeleeuwen was Badorf, nabij Keulen, een productiecentrum van interregionale betekenis van op de draaischijf gemaakt aardewerk. Ook aan de Dorpsstraat is een fragment van een pot of een amfoor uit Badorf aangetroffen. De archeologische vondsten van de Dorpsstraat geven nog meer aanwijzingen voor handelscontacten met het Duitse Rijnland en België. Er zijn ook scherven van vaatwerk gevonden dat is gemaakt in Paffrath, ten noordoosten van Keulen, in Elmpt, ten oosten van Roermond, en in het Belgische Andenne. Deze plaatsen waren in de late middeleeuwen belangrijke pottenbakkerscentra.

Ook in onze eigen streken werden aardewerken vaatwerk gemaakt. De potten van lokale makelij werden met de hand gemaakt in een karakteristieke ronde vorm. Deze kogelpotten waren de gebruikelijke kookpotten van de middeleeuwen, en ook aan de Dorpsstraat zijn hier fragmenten van gevonden.

COLOFON

Dit is een uitgave van de gemeente Utrechtse Heuvelrug
Tekst: Annemarie Luksen-IJtsma

Voor meer informatie: www.heuvelrug.nl
of email: archeologie@heuvelrug.nl

Rechts: Fragmenten van een middeleeuwse handgemaakte kogelpot. Deze karakteristieke ronde kookpotten behoorden tot de standaard keukeninventaris in de middeleeuwen.

Links: Fragmenten van een tabakspijp. Op basis van de grootte van de pijp wordt deze in de achttiende eeuw gedateerd.

Roken en spelen

Naast vaatwerk zijn er ook voorwerpen gevonden die een ander deel van het

leven in vroeger tijd belichten. Een speelschijfje van leisteen laat zien dat er ook ruimte voor spel en ontspanning was.

Boven: Speelschijfje van leisteen uit een van de middeleeuwse akkerlagen. Diam. 5,5 cm.

De fragmenten van een kleipijp uit de achttiende eeuw belichten de gewoonte van het roken van tabak in deze periode. Het is mogelijk dat de tabak die met deze pijp gerookt is, afkomstig was uit Amerongen. De Amerongse tabak was namelijk erg geschikt als pijptabak.

Aan de Dorpsstraat zijn naast aardewerkscherven van lokale regionale origine ook fragmenten van aardewerken vaatwerk aangetroffen afkomstig uit belangrijke interregionale productiecentra in het Duitse Rijnland en België. Dit vaatwerk bereikte via handelscontacten onze streken.

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG